

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmelik, yükseköğretim kurumlarında yürütülen bilimsel araştırma proje tekliflerinin değerlendirilmesi, kabulü, desteklenmesi, bunlara ilişkin hizmetlerin yürütülmesi, izlenmesi, sonuçlarının değerlendirilmesi, kamuoyuna duyurulması ve ilgili usul ve esaslar ile diğer hususları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu yönetmelik, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (c) bendi ile 58 inci maddesi (b) fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu yönetmelikte geçen;

a) Araştırmacı: Bilimsel araştırma projesinin yürütülebilmesi için proje yürütücüsü tarafından proje ekibinde yer verilen; öğretim elemanları, proje konusu ile ilgili lisans ve lisansüstü öğrenim görmekte olan öğrencileri ve eğitimlerini tamamlamış uzmanlığı nedeniyle projede görev verilen kişileri,

b) Bilimsel Araştırma Projesi: Tamamlandığında sonuçları ile alanında bilime katkı yapması, ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkı sağlaması beklenen bilimsel içerikli, yükseköğretim kurumu içi ve/veya dışı, ulusal ve/veya uluslararası kurum ya da kuruluşların katılımlarıyla da yapılabilecek projeler ile bilim insanı yetiştirme ve araştırma alt yapısını geliştirme projelerini,

c) Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi: Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonunun sekretarya hizmetlerinin yürütülmesi, bütçe ödeneklerinin özel hesaba aktarılması, özel hesaba ilişkin iş ve işlemlerin yürütülmesi ve yükseköğretim kurumu araştırmacılarının görev aldığı ulusal ve uluslararası organizasyonlarca desteklenen projelerin ilgili mevzuatla belirlenen süreçlerinin yürütülmesi, izlenmesi, teşvik ve koordine edilmesi, yükseköğretim kurumu araştırma performansının ölçülmesi, değerlendirilmesi ve araştırma politikalarının belirlenmesiyle ilgili faaliyetlerin yürütülmesi ve üst yöneticinin araştırma

projeleri ile ilgili olarak vereceği diğer görevleri ilgili birimlerle koordine halinde yürütmekle sorumlu birimi,

ç) Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi Koordinatörü: Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Biriminin faaliyetlerinin yükseköğretim kurumu adına yürütülmesinden sorumlu, üst yönetici tarafından memuriyet veya çalışma unvanına bağlı kalmaksızın, bilimsel araştırma projelerine ait faaliyetleri bu Yönetmelikte belirtilen usule uygun şekilde yapabilecek bilgi ve niteliklere sahip personel arasından görevlendirilen ve üst yöneticiye karşı sorumlu kişiyi,

d) Bursiyer: Projenin yürütüleceği yükseköğretim kurumunda lisans ve lisansüstü eğitimine devam eden ve tatbikat amacıyla araştırmacı olarak projelerde yer alan öğrencileri,

e) Gerçekleştirme Görevlisi: Harcama yetkilisi tarafından görevlendirilen kişi ya da kişileri,

f) Harcamaların Tasnifi: Özel hesaba aktarılan tutarlardan yapılan harcamaların analitik bütçe sınıflandırmasının ekonomik kodlama sistemine uygun olarak izlenmesi,

g) Harcama Yetkilisi: Bilimsel araştırma projeleri koordinasyon birimi koordinatörünü,

ğ) Harcama Yetkilisi Mutemedi: Mal ve hizmet alımları için özel hesaptan ön ödeme kullandırılmak üzere harcama yetkilisi tarafından her bir proje için belirlenen kişi ya da kişileri,

h) Komisyon: Bilimsel araştırma projelerinin kabulü, değerlendirilmesi, desteklenmesi, izlenmesi ve üst yöneticinin bilimsel araştırmalarla ilgili olarak vereceği diğer görevleri yürütmek amacıyla oluşturulan komisyonu,

ı) Muhasebe Birimi: Yükseköğretim kurumlarında muhasebe işlemlerinin yürütüldüğü birimi,

i) Muhasebe Yetkilisi: Muhasebe biriminin yönetiminden ve yetkili mercilere karşı sorumlu olan yetkiliyi,

j) Özel Hesap: Yükseköğretim kurumları bütçelerinde bilimsel ve teknolojik araştırma hizmetleri için öz gelir ve hazine yardımı karşılığı olarak tefrik edilen bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödeneklerin, ilgisine göre cari veya sermaye ekonomik kodlarından tahakkuka bağlanmak suretiyle aktarıldığı kamu bankalarının birinde açtırılan proje özel hesabını,

k) Proje Ekibi: Proje yürütücüsü ile araştırmacıları,

l) Proje Yürütücüsü: Projeyi teklif eden, hazırlanmasından ve yürütülmesinden sorumlu olan öğretim üyeleri ile doktora, tıpta uzmanlık ya da sanatta yeterlik eğitimini tamamlamış araştırmacıları,

- m) YÖKSİS: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ortak veri tabanını,
- n) Yükseköğretim Kurumu: Üniversiteler ve Yüksek Teknoloji Enstitülerini,
- o) Yükseköğretim Kurumu Yönetim Kurulu: Üniversite ve Yüksek Teknoloji Enstitüsü Yönetim Kurulunu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma Projelerine İlişkin Genel Esaslar

Bilimsel araştırma projeleri komisyonu

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte belirtilen görevlerin yürütülmesi için rektör veya görevlendireceği bir rektör yardımcısı başkanlığında Senatonun önerisiyle Rektör tarafından görevlendirilen, en az yedi en çok on bir öğretim üyesinden oluşan bir komisyon kurulur. Komisyon üyeleri, Yükseköğretim Kurumunda var olan bilim dalları arasında denge gözetilmek suretiyle dört yıl için görevlendirilir. Süresi biten üye aynı usulle yeniden görevlendirilebilir.

(2) Komisyon üyeleri; görev, yetki ve sorumluluklarını yerine getirmediklerinin tespit edilmesi halinde, Senatonun önerisi üzerine Rektör tarafından görev süreleri dolmadan görevden alınabilirler.

(3) Komisyonun görev, yetki ve sorumlulukları Yükseköğretim Kurumunun Senatosunca çıkarılacak yönerge ile düzenlenir.

Başvuru ve değerlendirme

MADDE 5- (1) Araştırma projeleri için başvuru ve değerlendirme takvimi Komisyon tarafından belirlenerek ilan edilir. Proje başvuruları, projenin gerekçesi, yöntem, özgün değer, yaygın etki/katma değer, çalışma takvimi ve bütçe dökümünün ayrıntılı olarak yer aldığı proje başvuru formu ile yapılır.

Araştırma projelerinin seçiminde dikkate alınacak ilkeler

MADDE 6- (1) Araştırma projeleri, yükseköğretim kurumunun uzman elemanı bulunan her dal ile ilgili, ulusal bilim ve teknoloji politikalarına, ülkenin kalkınma planı hedeflerine, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu kararlarına veya yükseköğretim kurumu yönetim kurulunun belirlediği bilim politikalarına uygun konulara öncelik verilerek değerlendirilir ve seçilir. Araştırma projelerinin bilime, ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal, sanatsal, kültürel gelişimine ve kalkınmasına katkı sağlaması esastır.

(2) Araştırma projelerinin seçimi ve desteklenmesinde; temel bilimler içerikli, sonuçları uygulamaya dönük, kaynakları ve faaliyetleri bakımından çok katımlı, çok merkezli, kurumlar arası, uluslararası ve disiplinler arası nitelikteki projelere öncelik verilebilir. Lisansüstü tez araştırmaları da araştırma projeleri kapsamında desteklenebilir.

Araştırma projelerinin kabulü, yürütülmesi ve sonuçlandırılması

MADDE 7- (1) Desteklenmesine karar verilen projeler için, proje yürütücüsü ve Komisyon tarafından proje ile ilgili ayrıntıların belirlendiği bir protokol hazırlanır. Projenin uygulamaya geçirilmesi, hazırlanan protokolün rektör veya görevlendireceği rektör yardımcısı tarafından onaylanmasına bağlıdır. Proje yürütücüsü, bu protokolde yer alan hususlara uymakla yükümlüdür.

Proje raporları

MADDE 8- (1) Kabul edilen bir projenin yürütücüsü Komisyona altı ayda bir geçmiş dönemdeki çalışmalarla ilgili bilgilerin yer aldığı ara rapor sunar. Komisyon projenin türüne ve özelliğine göre ara rapor sunma sürelerini ve koşullarını değiştirebilir. Ara raporlar Komisyon tarafından incelenir. Komisyon gerekli gördüğü durumlarda konunun uzmanlarının görüşlerine de başvurarak değerlendirme sürecini tamamlayabilir. Projelerin sonraki dilimleri ile ilgili maddi desteğin devamı Komisyonun olumlu görüşüne tabidir.

(2) Proje yürütücüsü, protokolde belirtilen bitiş tarihini izleyen en geç 3 ay içerisinde, araştırma sonuçlarını içeren proje sonuç raporunu Komisyon tarafından belirlenen formata uygun olarak sunar. Lisansüstü tez projeleri için, ilgili birimlerce onaylanmış tezler de sonuç raporu olarak kabul edilebilir. Sonuç raporu Komisyon tarafından değerlendirilerek projenin başarılı sayılıp sayılmayacağına karar verilir. Komisyon gerekli gördüğü durumlarda konunun uzmanlarının görüşlerine de başvurarak değerlendirme sürecini tamamlayabilir.

Proje süresi ve bütçesi

MADDE 9- (1) Projelerin Komisyon tarafından onaylanan çalışma takvimine ve bütçe planına uygun olarak yürütülmesi esastır. Ancak, gerekli hallerde proje yürütücüsünün talebi, Komisyonunun kararı ile projeler için ek süre veya ilave bütçe verilebilir.

(2) Araştırma projeleri ek süreler dâhil en çok otuz altı ay içerisinde tamamlanır. Tez projeleri için verilen süreler, yetkili birimler tarafından tezler için verilen yasal ek süreleri kapsayacak şekilde uzatılabilir. Ancak, tez projeleri için sağlanacak mali destekler otuz altı aylık süre ile sınırlıdır.

(3) Projeler için verilebilecek ek bütçe proje bütçesinin en fazla yüzde %50'si kadar olabilir.

Sonuçların duyurulması

MADDE 10- (1) Rektörlük her yılın sonunda desteklenen, kapsama alınan, devam eden ve tamamlanan projeler hakkındaki özet bilgileri YÖKSİS'e girer. Bu bilgiler yükseköğretim kurumunun internet sayfasından kamuoyuna duyurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma Projelerinde Gelir ve Ödeneklerin Kullanımı

Gelirler

MADDE 11- (1) Bilimsel araştırma projelerinin finansmanında kullanılmak üzere aşağıda belirtilen gelirler; yükseköğretim kurumları bütçelerinde bilimsel ve teknolojik araştırma hizmetleri için tefrik edilen bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödenekler, bütçelendiği tertiplerden tahakkuka bağlanarak proje özel hesabına aktarılmak suretiyle kullanılır.

a) Yükseköğretim kurumunun döner sermaye gelirlerinden 2547 Sayılı Kanunun 58 inci maddesinde belirtilen oranda aktarılacak tutarlar,

b) Yürütülen proje ile ilgili olarak ortaya çıkan ve ticarileşmesi döner sermaye işletmesi tarafından gerçekleştirilen çıktılara ilişkin elde edilen gelirler,

c) Bilimsel Araştırma Projeleri için yapılacak bağış ve yardımlar,

ç) Yükseköğretim kurumunun izni ile yükseköğretim kurumunun yurtiçindeki veya yurtdışındaki kuruluşlarla yapacağı ortak araştırmalar için ilgili kuruluşlar tarafından ödenecek tutarlar,

d) Diğer gelirler.

(2) Bilimsel Araştırma Projelerinin geliri olarak birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen tutarlar, döner sermaye muhasebe birimince, tahsilatı takip eden ayın yirmisine kadar ilgili yükseköğretim kurumu hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar, yükseköğretim kurumu bütçesine öz gelir olarak kaydedilir. Kaydedilen bu tutarlar karşılığı olarak ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine konulan ödenekler, gelir gerçekleştirmelerine göre kullanılır. Bu suretle ödenek kaydedilen miktarlardan yılı içerisinde harcanmayan tutarı ertesi yıl bütçesine devren öz gelir ve ödenek kaydetmeye üst yönetici yetkilidir. Süresi içinde yatırılmayan tutarların tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

(3) Yukarıda belirtilen bilimsel ve teknolojik araştırma hizmetleri için tefrik edilen ödenekler, proje özel hesabına aktarılmak suretiyle kullanılır.

Gelirler ve ödeneklerin kullanımına ilişkin ilkeler

MADDE 12- (1) Bilimsel araştırma projelerinin özel hesaptan yürütülmesinde aşağıdaki ilkelere uyulur:

a) Bilimsel araştırma projelerine ilişkin olarak yükseköğretim kurumları bütçelerinde tefrik edilen ödeneklerden, bütçelerine gider kaydı yapılmak suretiyle herhangi bir harcama yapılamaz. Söz konusu harcamalar özel hesaptan gerçekleştirilir.

b) Özel hesaba aktarılan tutarlar ve projelere ilişkin giderler, yükseköğretim kurumları bütçe ve faaliyet gelir-giderleriyle ilişkilendirilmeksizin emanet hesaplarda izlenir.

c) Özel hesaba aktarılan tutarlardan yapılan harcamalar, öz gelir ve hazine yardımı karşılığı ayrımı yapılarak analitik bütçe sınıflandırmasının ekonomik kodlama sistemine uygun olarak tasnif edilir ve Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi kayıtlarında izlenir.

ç) Özel hesaptan yapılacak mal ve hizmet alımına yönelik harcamalarda 01/12/2003 tarihli ve 2003/6554 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri uygulanır.

d) Özel hesaba aktarılan tutarlar, yükseköğretim kurumlarının Strateji Geliştirme Daire Başkanlıkları tarafından açılan diğer banka hesapları ile ilişkilendirilmez.

Ödeneklerin kullanımı

MADDE 13- (1) Özel hesapta izlenen tutarlar, proje süresi ile sınırlı olmak üzere sözleşmeli olarak çalıştırılacakların harcamaları, yolluk ve hizmet alımları ile bilimsel araştırma projeleri için gerekli olan taşınır - taşınmaz mallara yönelik giderleri karşılamak üzere kullanılır.

(2) Onaylanan proje planlarında personel çalıştırılması öngörülmediği sürece, bilimsel araştırma projelerinde özel hesaptan personel çalıştırılmaz, bu amaçla herhangi bir ödeme yapılamaz. Yılı Yatırım Programında yer alan Rektörlük Bilimsel Araştırmaları isimli projeler için ilgili üniversitelerin komisyonlarınca, Kalkınma Bakanlığı Projeleri için ise Kalkınma Bakanlığınca yapılacak değerlendirme sonucuna göre başkaca herhangi bir kurumdan izin veya vize alınmaksızın projelerde sözleşmeli personel çalıştırılabilir. İlgili mevzuatı gereğince yapılması gereken zorunlu ödemeler, toplam proje maliyeti içinde kalmak kaydıyla ödenebilir.

(3) Proje bütçelerinde ödenek bulunması şartıyla tatbikat amacıyla projelerde yer alan lisans öğrencisi olması halinde *** gösterge, yüksek lisans öğrencisi olması halinde *** gösterge, doktora öğrencisi olması halinde *** gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık katsayı ile çarpımı sonucunda elde edilecek brüt tutar kadar, hesaplanan tutarların 1/5'i oranında burs ödenebilir. Ödenecek burs tutarları Komisyon tarafından proje bütçeleri dikkate alınarak ve tavan tutarı aşmayacak şekilde bütün projeler için veya proje bazında ayrı ayrı her yıl belirlenir.

(4) Bir önceki yılın Yatırım Programında yer alıp, Yılı Yatırım Programında yer almayan projelerin özel hesaba aktarılan tutarlarından kullanılmayanlar, Yılı Yatırım Programında teknolojik araştırma sektöründe yer alan projelere rektörlük onayı ile aktarılabilir ve aktarıma ilişkin Kalkınma Bakanlığına bilgi verilir.

Mali hükümler

MADDE 14- (1) Özel hesaba aktarılan tutarlardan yapılan harcamalar ve verilen ön ödemeler bilimsel araştırma projeleri koordinasyon birimince öz gelir ve hazine yardımı karşılığı ayrı ayrı yapılarak, analitik bütçe sınıflandırmasının ekonomik kodlama sistemine uygun olarak dört düzeyli kaydedilir ve izlenir.

(2) Bilimsel araştırma projelerinin finansman değişiklikleri ile söz konusu projelerin toplam maliyetini değiştirecek kaynak geçişleri; Yılı Yatırım Programında yer alan hazine yardımı karşılığı bilimsel araştırma projeleri için Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar hükümleri, diğerlerinde ise bilimsel araştırma projeleri komisyon kararları çerçevesinde gerçekleştirilir.

(3) Gerçekleştirme görevlisinin imzasını müteakip tahakkuk eden bilimsel araştırma projelerine ilişkin giderler, harcama yetkilisinin muhasebe birimine, muhasebe yetkilisinin de bankaya vereceği talimat üzerine özel hesaptan ödenir.

(4) Ön ödeme limitleri, yılı merkezi yönetim bütçe kanununda iller için belirlenen parasal limitin on katıdır. Her bir harcama yetkilisi mutemedi aldığı avanstaki harcadığı tutarlara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri en çok iki ay, açılan kredilerden harcadığı tutarlara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri ise en çok üç ay içerisinde muhasebe birimine vermekle yükümlüdür. Arkeolojik kazı ve alan araştırması gibi uzun süreli saha çalışması gerektiren projeler için Komisyonu'nun onayı ile ön ödeme limitleri yukarıda belirtilen tutarın 10 katına kadar, ön ödemelerin kapatılma süresi ise 6 aya kadar artırılabilir.

(5) Harcama yetkilisi mutemedi işin tamamlanmasından sonra veya mali yılın sonunda bu sürelerin dolmasını beklemeksizin avans veya kredi artığını iade etmek, henüz mahsubunu yaptırmadığı harcamalara ait belgeleri vermek ve varsa artan parayı muhasebe birimine iade etmek suretiyle mahsup işlemini gerçekleştirmek zorundadır. Bu şekilde mahsup işlemi yapılmadıkça aynı iş için yeniden avans verilemez, kredi açılmaz.

(6) Aldıkları avansın mahsubunu süresi içerisinde yapmayan harcama yetkilisi mutemetleri hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

(7) Kazı, arazi ve benzeri saha çalışması gerektiren projelerde araştırmanın yapılabilmesi için zorunlu olan yurtiçi özel araç ile yapılacak seyahatlerde yakıt giderleri Komisyonunun belirlediği sınırlar dahilinde kalmak üzere karşılanabilir.

Muhasebeleştirme işlemleri ve belgeleri

MADDE 15- (1) Emanet hesaplardan yapılan tüm işlemlerde Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği eki muhasebe işlem fişi, muhasebeleştirme belgesi olarak kullanılır. Muhasebeleştirme belgelerinin ekine harcama belgelerinin asılları eklenir.

(2) Satın alınan dayanıklı taşınır, Taşınır Mal Yönetmeliği gereğince taşınır işlem fişi düzenlenerek yükseköğretim kurumu envanterine alınır ve söz konusu taşınır, bunları kullanacak proje yürütücüsüne ya da belirleyeceği kişiye zimmetlenir. Tüketime yönelik mal ve malzemeler ise doğrudan proje yürütücüsünün kullanımına tahsis edilir. Doğrudan tüketime verilen sarf malzemeleri için taşınır işlem fişi düzenlenmez.

Harcama belgeleri ve muhafazası

MADDE 16- (1) Bilimsel araştırma projeleri kapsamında yapılan harcamaların belgelendirilmesinde Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümleri uygulanır. Bilimsel araştırma projeleri ile ilgili her türlü işlem ve harcamalara ilişkin belgeler, yükseköğretim kurumunda genel hükümlere göre muhafaza edilir ve denetime hazır halde bulundurulur.

Özel Hesap Dönemi ve Devir

MADDE 17- (1) Özel hesabın dönemi takvim yılıdır.

(2) Özel hesaba aktarılan tutarlardan herhangi bir bilimsel araştırma projesine ayrılan tutarın kullanım imkanının kalmaması halinde, söz konusu tutarlar diğer bilimsel araştırma projelerinin finansmanında kullanılabilir.

(3) Dönem sonu itibariyle özel hesapta kalan tutarlar, ilgili yükseköğretim kurumu bütçesi ile ilişkilendirilmeksizin ertesi yıla devreder.

(4) Kullanılmayan ve ertesi yıla devreden tutarların bilimsel araştırma projeleri ile ilişkilendirilmesinde 11 inci maddenin 2 nci fıkrası uygulanır.

Telif hakları

MADDE 18- (1) Bilimsel araştırma projeleri birimi tarafından desteklenen projeden elde edilen bilimsel sonuçların telif hakkı ilgili yükseköğretim kurumuna aittir. Bilimsel yayın, kitap ve benzeri eserlerin telif hakları yükseköğretim kurumunun yönetim kurulu kararı ile kısmen veya tamamen eser sahiplerine devredilebilir.

(2) Gelir getirici, patent, buluş veya ürün ortaya çıkması durumunda ortaya çıkacak gelirin dağılımı yükseköğretim kurumu yönetim kurulu tarafından belirlenen ilkelere uygun olarak gerçekleştirilir. Konuyla ilgili yasal mevzuatlarda hak sahiplerine ödenmesi öngörülen oranlar hakkında bir düzenleme bulunması durumunda ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yönetmelikte yer almayan hususlar

MADDE 19- (1) Bu yönetmelikte yer almayan hususlar hakkında genel hükümler uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 20- (1) 10.04.2002 tarihli ve 24722 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 21- (1) Maliye Bakanlığı ve Sayıştay'ın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Yükseköğretim Kurulu Başkanı ve Üniversite Rektörleri yürütür.